

У кадру хроничара

Историја Графичког колектива на фотографијама
Драгише Радуловића

22. новембар - 10. децембар 2016.

Галерија Графички колектив
Београд

Најлогичнији естетa деветнаестог века, Маларме, рекао је да све на свету постоји зато да би на крају завршило у књизи. Данас све постоји зато да би завршило на фотографији.

Сузан Сонтаг

Освајање света визуелним записом у виду покретне или непокретне слике јесте феномен који су предвидели или констатовали готово сви теоретичари уметности, медија и масовне културе током последњих 100 година, поред Сузан Сонтаг поменимо и Бењамина, Барта, Маклуана. У том систему који је резултирао савременом хиперпродукцијом визуелних информација, фотографија заузима значајно место. Она је свеprisутна и незаменљива, део је реторичког апарата економских стратегија, средство је комуникације која се креће од размене једноставних порука до трансфера слојевитих и сублимних идеја. Поред свих употреба и злоупотреба којим је овај медиј данас подложен, фотографија ипак оптимистички обећава етичку и естетску чистоту израза у оним формама које су је дефинисале још у историјском тренутку њеног постанка. У том контексту, фотографија похрањена у породични фото-албум представља драгоценост која је више од збира документарних забелешки, она је језгро меморије које садржи идентитет једног Дома. Такав квалитет поседују радови Драгише Радуловића, пасионираног хроничара културног живота Београда. Током више од пет деценија посвећености фотографији, електроинжењер по образовању а фотограф по вокацији, Радуловић је постао и један од сведока историје Куће на Обилићевом венцу у којој већ 67 година борави Породица уметника чије професионално сродство одређује љубав према графици. О значају Графичког колектива несумњиво сведочи хронологија изложби, списак излагача међу којима су и они чијим именима се пише историја српске модерне уметности. Између осталог, Радуловићеве фотографије представљају архивски прилог чији пластички потенцијал садржи јединствен траг о емотивној и духовној димензији везе појединца и заједнице са местом – галеријом, атељеом. Етерична својства ових наратива не налазе превод и/или сурогат у вербалном исказу. Дружећи се са уметницима, континуирано пратећи њихов стваралачки ход, Радуловић пројектује социјално искуство и професионалну емпатију у портрете који су више од миметичке забелешке, они су студија карактера и есеј о уметности. Сваки

Михаило Петров, 1983.

Бошко Карановић, 1987.

Павле Васић, 1986.

портрет заснован је на обостраном поверењу које резултира ефектом спонтаности и искрености, без тензије имплицитне вештачком конструкту позирања. Црно-бела фотографија израз је ауторског става, оно је моћно средство у служби тонског градирања композиције, али и добар катализатор у оптичком испитивању психолошких нијанси портретисаног. Радуловићево око искусног фотографа пронашло је адекватну меру у односу између ликовности и документарног, између *poesis*-а и *techna*-е.

Избор фотографија посвећен Графичком колективу може се сагледати кроз неколико целина које мапирају најзначајније топове из професионалног живота галерије: уметници, лауреати награда Велики и Мали печат, историчари уметности и ликовни критичари, а посебан омаж дат је оснивачима Куће графичара и проминентним личностима које су програмски и идејно осмислиле прве године и деценије њеног рада - Бошко Карановић, Михаило Петров, Стојан Ђелић, Младен Србиновић, Лазар Вујаклија, Марко Крсмановић, Александар Луковић - и следећој генерацији која је одржала континуитет и допринела остварењима претходника – Богдан Кршић, Божидар Џмерковић, Милош Ђирић, Пеђа Ристић. Група фотографија која би се могла назвати Сусрети најречитије говори о свечаним вернисажима у Графичком колективу. Лишене репрезентацијских симулакрума присутних у форми савремених електронских аватара, али и у традиционалним визуелним конструктима, ове фотографије еманирају радост и ентузијазам заједнице посвећене идеји афирмисања и неговања графичког стваралаштва. У срдечној атмосфери препознатљивог камерног амбијента уместо једноличних кадрова протокола видимо полет којим *genius loci* надахњује креативни дух и стремљања чији стожер је графика, а данашњем посматрачу улива наду да ће продукција графике и других облика визуелних уметности и у будућности имати свог медијатора на адреси Обилићев венац 27. У том смислу верујемо да се у кадру хроничара указује и жеља пророка. „Сакупљати фотографије значи сакупљати свет“, писала је Сузан Сонтаг и у њеним речима налазимо сврху мисије Драгише Радуловића, ревносног колекционара меморабилија, чији објектив, фокусиран на визуру идентитета Графичког колектива, потврђује статус ове Куће уметника као значајног ослонаца на ком почива културни живот Србије.

Мирослав Сапунџић

Стојан Ђелић, 1982.

Александар Луковић, 2008.

Лазар Вујаклија, Александар Луковић, 1985.

Петар Омчикус, 2011.

Младен Србиновић, 2003.

Милија Нешић, 2003.

Владимир Величковић

Љилјана Стојановић

Зоран Павловић

Бојана Бурић, 2010.

Момчило Антоновић, 2009.

Марко Крсмановић, 1989.

Марио Ћиковић, 1985.

Зоран Вуковић, 2008.

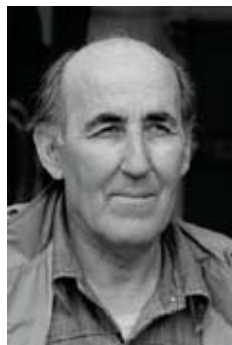
Синиша Жикић, 2003.

Живко Баќ, 1986.

Невенка Стојисављевић,
2016.

Бранко Филиповић, 1984.

Милић Станковић, 1984.

Катарина Зарић, 2012.

Стеван Кнежевић, 1990.

Небојша Радојевић, 2016.

Анка Бурић, 2014.

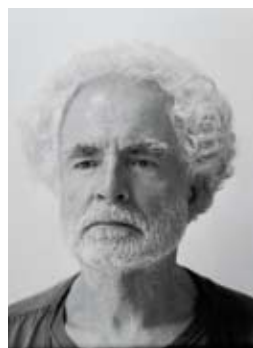
Зоран Тодовић, 2010.

Бранко Миљуш, 2010.

Биљана Вуковић, 2016.

Халил Тиквеша, 2004.

Велизар Крстић, 2010.

Радомир Рељић 1984.

Милан Блануша, 2010.

Душан Микоњић

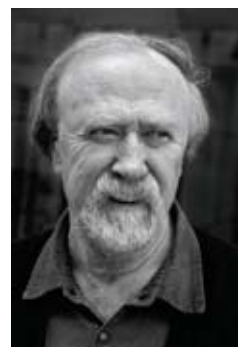
Миодраг Рогич, 2005.

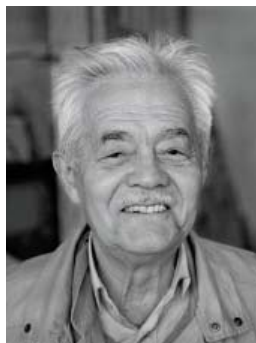
Радован Крагуљ, 2002.

Слободан Пејовић, 1986.

Миле Грозданић, 2008.

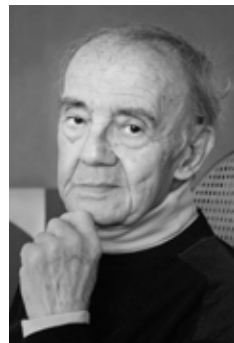
Предраг Милосављевић, 1986.

Недељко Гвозденовић, 1985.

Жарко Смиљанић, 2009.

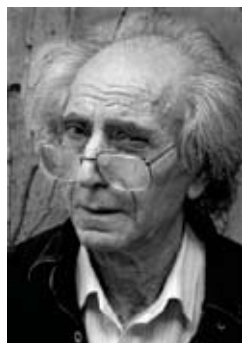
Миодраг Б. Протић, 2013.

Предраг Ристић, 2013.

Миодраг Поповић, 1985.

Миодраг Вартабедић, 2008.

Марко Челебоновић, 1982.

Душан Петричић, 2014.

Бранислав Макеш, 2006.

Ранка Лучић Јанковић, 2016.

Миодраг Млађовић

Слободан Кнежевић, 1988.

Јакв Ђуричић, 1986.

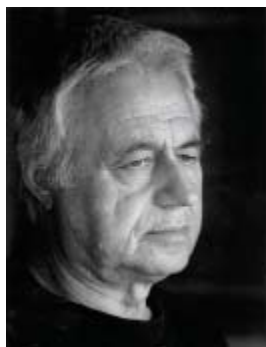
Станислав Живковић, 2008.

Ђорђе Кадијевић, 2009.

Миодраг Нагорни

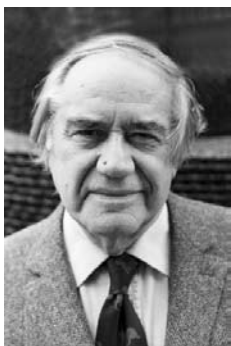
Тодор Стевановић, 2004.

Милан Сташевић, 2015.

Живојин Турински, 1984.

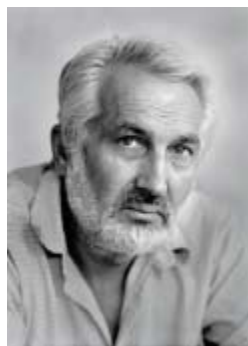
Душан Џамоња, 2004.

Милан Станојевић, 2010.

Алекса Челебоновић, 1986.

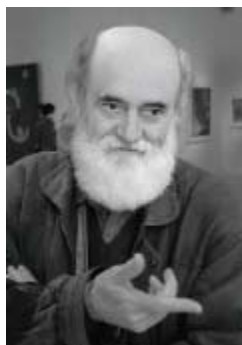
Радомир Дамњановић, 1986.

Љиљана Слијепчевић, 2014.

Милан Жунић, 2010.

Југослав Влаховић, 2010.

Бојидар Џмерковић, 1994.

Душан Ристић, 1990.

Василије Сујић, 2004.

Бора Иљовски, 2007.

Добрило Николић, 2013.

Драгиша Радуловић (1936.Чачак), дипломирани инжењер електротехнике, бавио се струком до пензионисања. Фотографијом почео да се бави у гимназији 1954. а излагањем од 1959. године, самостално и у оквиру свога клуба Електромашинац и Фото-кино савеза Југославије и Србије.

Учествовао је на више од 150 изложби и Салона фотографије у земљи и иностранству и на њима добио 44 награде и похвале за појединачне радове и колекције. Одржао и 17 самосталних изложби. У Уметничком павиљону Цвијета Зузорић 2016. одржана Ретроспектива 1954-2016.

За вишегодишњи рад у области фотографије, као предавач и инструктор, организатор изложби, акција и предавања, члан многих жирија, награђен је бронзаном плакетом "Борис Кидрич", као и бројним дипломама. Од 1962. године до данашњих дана сарађује са штампом, издавачким кућама, институтима, музејима (МПУ, Народни музеј,), галеријама (САНУ, КЦ, Цвијета Зузорић, Стара капетанија, УЛУС), домовима културе, друштвеним организацијама и низом уметника. Носилац је звања Мајстор југословенске и српске фотографије, АФИАП, члан УЛУПУДС-а по позиву.

e-mail: dragi.radulovic@yahoo.com

Милан Блануша, Љиљана Ђинкул, Даниела Фулгоси, Лидија Мереник, 2001.

Пуриша Ђорђевић, Магда Петернек, Томислав Петернек, 2014.

Братислав Љубишић, Љиљана Ђинкул, Никола Вукосављевић, 2009.

Слободан Кнежевић, Славко Миленковић, Невенка Стојисављевић, Биљана Шево, Милица Жарковић, 2014.

На корици: Бранимир Карановић, Богдан Кршић, Љубица Цуца Сокић, 1995.

Издавач: Графички колектив Београд, Обилићев венац 27; tel/fax: (+38111) 2627-785, 3285-92; e-mail: graficki@eunet.rs; www.grafickikolektiv.org
Уредник: Љиљана Ђинкул; Уметнички савет: Бранимир Карановић, Биљана Вуковић, Димитрије Пецић, Владимир Вељашевић, Јелена Јоцић.